

Bevisupptagning - Kroatien

Obs. Nyligen ändrades ursprungsversionen på [hr](#) av den här sidan. Våra översättare håller på att översätta den nya sidan till svenska.
Översättningen till [en](#) är dock redan färdig.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

- 1 [Bevisbörda](#)
 - 1.1 [Hur ser bevisbördereglererna ut?](#)
 - 1.2 [Finns det undantag från bevisbördereglererna? Om ja, i vilka fall? Är det i sådana fall möjligt att komma med motbevisning?](#)
 - 1.3 [Hur övertygande måste bevisningen vara för att läggas till grund för en dom?](#)
- 2 [Bevisupptagning](#)
 - 2.1 [Måste en part begära att bevisning tas upp eller kan domstolen ibland ta initiativ till bevisupptagning?](#)
 - 2.2 [Vad händer om en parts begäran om bevisupptagning godkänns?](#)
 - 2.3 [I vilka fall får domstolen avslå en parts begäran om bevisupptagning?](#)
 - 2.4 [Vilka olika bevismedel finns det?](#)
 - 2.5 [Hur går vittnesförhör till? Skiljer de sig från förhör med sakkunniga? Vilka regler gäller för skriftlig bevisning och sakkunnigutlåtanden?](#)
 - 2.6 [Har vissa bevismedel större bevisvärde än andra?](#)
 - 2.7 [Är det obligatoriskt att använda ett visst bevismedel för att styrka en omständighet?](#)
 - 2.8 [Är vittnen enligt lag skyldiga att avge vittnesmål?](#)
 - 2.9 [I vilka fall kan de vägra att vittna?](#)
 - 2.10 [Kan en person som vägrar att vittna straffas eller tvingas att avge vittnesmål?](#)
 - 2.11 [Finns det personer som inte får höras som vittnen?](#)
 - 2.12 [Vad är domstolens och parternas respektive roller vid vittnesförhör? När får ett vittne höras med tekniska hjälpmedel, till exempel videokonferens eller andra medier?](#)
- 3 [Bevisvärdering](#)
 - 3.1 [Om en part har skaffat fram bevisning på ett otillåtet sätt, hindrar det domstolen från att lägga den till grund för domen?](#)
 - 3.2 [Kan en parts utsaga användas som bevisning?](#)

1 Bevisbörda

1.1 Hur ser bevisbördereglererna ut?

Reglerna för bevisupptagning och för att lägga fram, välja ut, samla in, pröva och bedöma bevis i tvistemål anges i artiklarna 219–276 i civilprocesslagen (*Zakon o parničnom postupku*) (Kroatiens officiella kungörelseorgan (*Narodne novine* (NN) nr 53/91, 91/92, 112/99, 129/00, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 96/08, 84/08, 123/08, 57/11, 25/13 och 89/14 (ZPP)).

Huvudregeln är att varje part måste ange de faktiska omständigheter och lägga fram den bevisning som ligger till grund för deras talan, eller bestrida motpartens påståenden eller bevisning. Detta innebär att i den kroatiska (civil)processlagstiftningen har rätten att bli hörd företräde framför insamlingen av fakta och framläggandet av bevisning.

Varje part måste därför styrka sanningshalten i påståenden om omständigheter som är till deras fördel, som ligger till grund för deras påståenden (och invändningar), om inte annat föreskrivs i lag.

I regel har domstolen endast rätt att fastställa de faktiska omständigheter som parterna har anfört och endast befogenhet att ta upp den bevisning som parterna har lagt fram. I undantagsfall har domstolen rätt (och är skyldig) att fastställa faktiska omständigheter som parterna inte har anfört och ta upp bevisning som parterna inte har lagt fram, men endast om den misstänker att parterna tänker göra anspråk som de inte har rätt att göra.

Om domstolen, på grundval av den bevisning som lagts fram (artikel 8 i ZPP), inte med säkerhet kan fastställa en omständighet, fattar den beslut om huruvida omständigheten föreligger genom att tillämpa bevisbördereglerna.

1.2 Finns det undantag från bevisbördereglerna? Om ja, i vilka fall? Är det i sådana fall möjligt att komma med motbevisning?

Bevisning omfattar alla faktiska omständigheter som har betydelse för att kunna fatta ett beslut.

Det är inte nödvändigt att bevisa omständigheter som parten har medgett inför domstolen under domstolsförfarandet, men domstolen får även förordna att bevis för dessa omständigheter ska läggas fram om den anser att parten, genom att medge att de föreligger, försöker göra anspråk som han eller hon inte har rätt att göra (artikel 3 i ZPP).

Rättsbestämmelser undantas dessutom från bevisreglerna eftersom de omfattas av principen om att domstolen känner rätten (*iura novit curia*).

Det är inte nödvändigt att bevisa omständigheter som är allmänt kända. Det är emellertid tillåtet att bevisa att en viss omständighet inte är allmänt känd.

Faktiska omständigheter som genom lag förutsätts behöver inte bevisas, men det får bevisas att de inte föreligger, om inte annat föreskrivs i lag. Reglerna för motbevisbara presumtioner (*praesumptiones iuris*) underlättar därför bevisning eftersom den part som åberopar en rättsligt relevant omständighet inte är skyldig att direkt bevisa att en sådan omständighet föreligger. Det räcker att åberopa en allmän rättsregel som ingår i en motbevisbar presumtion, och en part som påstår att en allmän regel i den motbevisbara presumtionen inte kan tillämpas i ett visst mål måste bevisa detta.

Det finns emellertid fall där lagen inte tillåter bevisning för att styrka att de omständigheter som presumeras i lag inte föreligger (*praesumptiones iuris et de iure*). I så fall är domstolen skyldig att fastställa att den rättsligt relevanta omständigheten föreligger.

1.3 Hur övertygande måste bevisningen vara för att läggas till grund för en dom?

Domstolens uppgift är att övertyga sig själv om att de omständigheter som rättstillämpningen bygger på föreligger eller inte föreligger. ZPP innehåller inte några uttryckliga bestämmelser om sannolikhet, men graden av sannolikhet bör öka i proportion till betydelsen av den åtgärd som ska vidtas, med beaktande av i vilket skede i förfarandet en viss processuell fråga diskuteras och avgörs och de processuella konsekvenser som följer om det slås fast att vissa omständigheter föreligger eller inte föreligger.

Enligt huvudregeln om fri bevisprövning beslutar domstolen efter eget skön vilka omständigheter som den anser bevisade, grundat på en samvetsgrann och noggrann bedömning av all bevisning, som lagts fram separat eller tillsammans, och med beaktande av resultatet av hela förfarandet.

2 Bevisupptagning

2.1 Måste en part begära att bevisning tas upp eller kan domstolen ibland ta initiativ till bevisupptagning?

Som redan har påpekats sker det kroatiska (civil)rättsliga förfarandet framför allt mellan parterna, vilket innebär att parterna får samla in fakta och ta upp bevisning på eget initiativ. Domstolen har rätt att fastställa faktiska omständigheter som inte åberopats av parterna och ta upp bevisning endast om den misstänker att parterna tänker göra anspråk som de inte har rätt att göra (artikel 3.2 i ZPP).

2.2 Vad händer om en parts begäran om bevisupptagning godkänns?

Domstolen beslutar vilka bevis som lagts fram som ska tas upp för att fastställa de faktiska omständigheterna.

Om domstolen har godtagit den bevisning som parten har lagt fram inleder den i regel bevisupptagningen.

I tvister som handläggs av en domstolsavdelning (*vijeće*) tas bevisningen upp vid huvudförhandlingen inför avdelningen, men avdelningen får, om starka skäl föreligger, besluta att viss bevisning ska tas upp inför avdelningens ordförande eller domaren vid den anmodade domstolen (den anmodade domaren). I så fall läses en upptagning av den upptagna bevisningen upp vid huvudförhandlingen).

En ensam domare, eller avdelningens ordförande, leder huvudförhandlingen, ställer frågor till parterna och tar upp bevisning. Domstolen är emellertid inte bunden av beslutet om hur förhandlingen ska genomföras, vilket bl.a. innebär att den inte är bunden av beslutet att godta eller avvisa den bevisning som parterna lagt fram.

2.3 I vilka fall får domstolen avslå en parts begäran om bevisupptagning?

Enligt bestämmelserna i ZPP avvisar domstolen bevisning som den inte anser relevant och anger skälen till detta i beslutet.

ZPP innehåller inte några särskilda bestämmelser om möjligheten att avvisa otillåten bevisning eller bevisning som inte kan tas upp på ett kostnadseffektivt sätt. I tvister vid en distriktsdomstol (*općinski sud*) till ett värde som inte överstiger 10 000 kroatiska kuna (HRK) och i tvister vid en handelsdomstol (*trgovački sud*) till ett värde som inte överstiger 50 000 kroatiska kuna (HRK) får domstolen, om den anser att fastställandet av de faktiska omständigheter som är av betydelse för att avgöra tvisten skulle medföra oproportionerligt stora svårigheter och kostnader, fatta beslut om förekomsten av sådana omständigheter efter en fri prövning, med beaktande av de handlingar som parterna ingett och deras vittnesmål om domstolen åberopade bevisning genom att höra parterna.

I ZPP anges dessutom en tidsfrist för när parterna måste ha presenterat alla fakta och lagt fram bevis. I ett vanligt tvistemål måste varje part, i stämningsansökan och i svarsinlagan, senast vid den förberedande förhandlingen åberopa alla faktiska omständigheter som styrker deras påstående, lägga fram den bevisning som behövs för att fastställa de omständigheter som de har åberopat och förklara hur de ställer sig till de omständigheter och den bevisning som motparten har åberopat. Under huvudförhandlingen får parterna endast åberopa nya omständigheter om de, utan egen förskyllan, inte kunde tillhandahålla eller lägga fram dessa innan den föregående förhandlingen avslutades.

Domstolen tar inte hänsyn till nya omständigheter och bevis som parterna, på grund av egen förskyllan, tillhandahåller eller lägger fram vid huvudförhandlingen.

För mer information om bevisning och bevisupptagning i småmålsförfarandet, se faktabladet "[Småmål – Kroatien](#)".

2.4 Vilka olika bevismedel finns det?

I ZPP tas följande bevismedel upp: syn, skriftlig bevisning, vittnen, sakkunniga och förhör med parterna.

2.5 Hur går vittnesförhör till? Skiljer de sig från förhör med sakkunniga? Vilka regler gäller för skriftlig bevisning och sakkunnigutlåtanden?

Ett vittne är en fysisk person som kan ge upplysningar om de faktiska omständigheter som ska bevisas. Vittnen förhörs en och en och inte i närvaro av andra vittnen som ska förhöras senare. Vittnena är skyldiga att ge muntliga svar på de frågor som ställs.

Vittnet meddelas först att han eller hon är skyldig att tala sanning och att de inte får förtiga något. Därefter varnas de för följderna av att avge falskt vittnesmål. Dessutom frågar man alltid ett vittne hur han eller hon känner till de omständigheter som han eller hon vittnar om.

Ett sakkunnigvittne måste ha samma egenskaper som ett vittne, dvs. de måste ha förmåga att observera, komma ihåg och återberätta omständigheter. Därutöver måste de även besitta sakkunskap.

Vissa sakkunnigvittnen som kallas att inställa sig inför domstolen är skyldiga att inställa sig och lägga fram sina slutsatser och utlåtande.

Sakkunnigvittnen har därför även till uppgift att komma fram till slutsatser och utarbeta ett utlåtande. Domstolen avgör huruvida sakkunnigvittnet endast ska lägga fram sina slutsatser och sitt utlåtande muntligen vid förhandlingen, eller även inge dem i skriftlig form före förhandlingen. Domstolen fastställer en tidsfrist på högst 60 dagar för att inge skriftliga slutsatser och ett skriftligt utlåtande.

Ett sakkunnigvittne måste alltid förklara sitt utlåtande.

Domstolen överlämnar de skriftliga slutsatserna och utlåtandet till parterna senast 15 dagar för den förhandling där de ska höras.

I ZPP görs ingen åtskillnad mellan förfarandet för att förhöra vittnen och förfarandet för att höra sakkunniga, och ZPP innehåller därför inte några särskilda processuella bestämmelser.

När det gäller skriftlig bevisning måste parterna själva inge den handling som de åberopar som bevis för sin utsaga.

En handling som en statlig myndighet har upprättat på föreskrivet sätt inom ramen för sitt ansvarsområde och en handling som en juridisk eller fysisk person har upprättat i sin egenskap av myndighetsutövare enligt lag eller en förordning som grundas på lag (en offentlig handling) anses styrka sanningshalten i det som intygas eller föreskrivs.

Andra handlingar har samma bevisvärde om deras bevisvärde, enligt särskild lagstiftning, kan likställas med offentliga handlingars bevisvärde.

Det är tillåtet att bevisa att faktiska omständigheter som anges i offentliga handlingar är felaktiga eller att handlingen har upprättats på ett oriktigt sätt.

Om domstolen hyser tvivel beträffande handlingens giltighet får den begära att den myndighet som ursprungligen lär ha upprättat handlingen yttrar sig om handlingen.

Om inte annat föreskrivs i ett internationellt avtal har vederbörigen bestyrkta utländska offentliga handlingar, med förbehåll för villkoret om ömsesidighet, samma bevisvärde som inhemska offentliga handlingar.

I ZPP fastställs även regler om skyldigheten att tillhandahålla handlingar beroende på i vems ägo handlingen är, den person som kallats, motparten, en offentlig myndighet eller en myndighetsutövande organisation eller en tredje man (fysisk eller juridisk person).

2.6 Har vissa bevismedel större bevisvärde än andra?

Enligt den huvudregel om fri bevisprövning som tillämpas i den kroatiska (civil)processrätten beslutar domstolen efter eget skön vilka omständigheter den anser bevisade. Den grundar sitt beslut på en samvetsgrann och noggrann bedömning av all bevisning, som lagts fram separat eller tillsammans, och med beaktande av resultatet av hela förfarandet.

Det finns därför inte någon regel om att vissa bevismedel ska tillmätas större vikt än andra, även om skriftliga handlingar i praktiken anses mer tillförlitliga än andra former av bevisning (vittnen, förhandlingar).

2.7 Är det obligatoriskt att använda ett visst bevismedel för att styrka en omständighet?

Nej, i ZPP fastställs inte att vissa bevismedel är obligatoriska för att fastställa vissa faktiska omständigheter. I enlighet med principen om ett kontradiktoriskt förfarande har parterna rätt att lägga fram bevisning, och domstolen väljer vilka av de framlagda bevisen den tar upp för att fastställa relevanta faktiska omständigheter.

2.8 Är vittnen enligt lag skyldiga att avge vittnesmål?

Varje person som kallats att vittna är skyldig att inställa sig vid domstolen och är, om inte annat föreskrivs i ZPP, skyldig att vittna. Att vittna, vilket innebär en plikt att närvara i domstolen, avge vittnesmål och säga sanningen, är en allmän skyldighet för alla medborgare. Vittnen som på grund av hög ålder, sjukdom eller svår fysisk funktionsnedsättning inte kan inställa sig vid domstolen förhörs i hemmet.

2.9 I vilka fall kan de vägra att vittna?

En person som genom sitt vittnesmål skulle bryta mot skyldigheten att inte röja stats- eller försvarshemligheter får inte höras som vittne förrän den behöriga myndigheten befriar dem från denna skyldighet.

Ett vittne kan vägra att vittna

- om något parten har anförtrott dem i egenskap av bemyndigad företrädare,
- om något parten eller en annan person har bekänt för vittnet under bikt,
- om de faktiska omständigheter som vittnet har fått reda på i sin egenskap av advokat, doktor eller under utövandet av något annat kall eller någon annan verksamhet, om utövandet av detta kallet eller denna verksamhet omfattas av tystnadsplikt.

En ensam domare eller avdelningens ordförande underrättar dessa personer om att de har rätt att vägra vittna.

Ett vittne får vägra att svara på enskilda frågor på grund av tvingande skäl, särskilt om han eller hon genom att svara på en sådan fråga skulle utsätta sig själv, eller sina släktingar i rakt ned- eller uppstigande led (oavsett i vilket led), eller en släkting i sidoledd

(intill tredje led), inklusive sin make, eller släktingar genom äktenskap (intill andra led) – även om äktenskapet har upphört – och deras förmyndare eller myndling, adopterad förälder eller adopterat barn, för svår vanära, betydande materiell skada eller riskera åtal.

En ensam domare eller avdelningens ordförande underrättar vittnet om att han eller hon

får vägra att besvara de frågor som ställs.

2.10 Kan en person som vägrar att vittna straffas eller tvingas att avge vittnesmål?

Ja. Om ett vittne som vederbörligen kallats underlåter att inställa sig utan förklaring, eller om ett sådant vittne lämnar den plats där de ska förhöras utan tillåtelse eller utan att ange något motiverat skäl, kan domstolen förordna om tvångshämtning på deras bekostnad, och kan även utdöma böter på 500–10 000 kroatiska kuna (HRK).

Om vittnet inställer sig och vägrar att vittna eller svara på vissa frågor efter att ha underrättats om vad detta kan få för konsekvenser, och domstolen anser att deras skäl för att vägra svara inte är motiverade, kan domstolen utdöma böter på 500–10 000 kroatiska kuna (HRK). Om vittnet fortfarande vägrar att vittna kan domstolen frihetsberöva vittnet. Ett vittne hålls frihetsberövad tills han eller hon går med på att vittna eller tills vittnesmålet inte längre behövs, dock i högst en månad.

Om vittnet i efterhand ger en förklaring till sin utevaro återkallar domstolen sitt beslut om böter, och kan befria vittnet från att skyldigheten att betala vissa eller samtliga kostnader. Domstolen får även återkalla sitt beslut om böter om vittnet senare går med på att vittna.

2.11 Finns det personer som inte får höras som vittnen?

För information om undantag från den allmänna skyldigheten att vittna när det gäller stats eller försvarshemligheter, dvs. rätten för personer som utför viss verksamhet att vägra vittna och rätten att vägra svara på vissa frågor, se punkt 9.

Huvudregeln är att endast de personer som kan lämna upplysningar om de omständigheter som ska bevisas får höras som vittnen, och domstolen avgör en persons förmåga att vittna från fall till fall.

En person kan inte vara vittne om denna är direkt inblandad i förfarandet, som part eller som rättsligt ombud för en part, medan en bemyndigad företrädare för parten får höras som vittne.

2.12 Vad är domstolens och parternas respektive roller vid vittnesförhör? När får ett vittne höras med tekniska hjälpmedel, till exempel videokonferens eller andra medier?

Varje vittne måste förhöras för sig, och inte i närvaro av andra vittnen som ska förhöras senare. Vittnet är skyldigt att ge muntliga svar på de frågor som ställs.

Ett vittne upplyses först om att han eller hon är skyldig att tala sanning och inte får förtiga något. Därefter varnas de för följderna av att avge falskt vittnesmål.

Vittnet ombeds sedan att uppge sitt namn, efternamn, id-nummer, sin fars namn, sitt yrke, sin adress, sin födelseort, sin ålder och sitt förhållande till den andra parten.

Efter dessa allmänna frågor ombeds vittnet att uppge allt de känner till om de faktiska omständigheter som de ska vittna om, och kan därefter få frågor för att bekräfta, komplettera eller förklara de uppgifter som lämnats. Det är inte tillåtet att ställa frågor som redan innehåller svaret på frågan.

Vittnet tillfrågas alltid om hur han eller hon känner till de omständigheter som vittnesmålet avser.

Vittnen vars vittnesmål är motstridiga i fråga om viktiga omständigheter kan konfronteras med varandra. Var och en av vittnena frågas ut om varje omständighet där det finns motstridiga uppgifter, och deras svar förs till protokollet.

Kroatien har inte några särskilda bestämmelser för bevisupptagning via videokonferens. Bestämmelserna i artikel 126a–126c i ZPP utgör emellertid en rättslig grund för en sådan bevisupptagningsmetod, dvs. en ljudupptagning av domstolsförhandlingarna får göras. Beslut om att spela in en förhandling fattas av domstolen på eget initiativ eller på begäran av en part. Metoden för att spara och spela upp en ljudinspelning, de tekniska villkoren och inspelningssättet regleras i domstolens rättegångsregler.

3 Bevisvärdering

3.1 Om en part har skaffat fram bevisning på ett otillåtet sätt, hindrar det domstolen från att lägga den till grund för domen?

ZPP innehåller inte några särskilda bestämmelser om bevis som skaffats fram på ett olagligt sätt. Den rättsliga grunden utgörs dock av artikel 29 i Kroatiens författning (*Ustav Republike Hrvatske*) (NN nr 56/90, 135/97, 8/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55

/01, 76/10, 85/10, 05/14), i vilken det slås fast att bevisning som skaffats fram på ett olagligt sätt inte får användas i rättsliga förfaranden.

I ZPP anges enbart att domstolen inte får beakta sådana ansökningar från parterna som strider mot de obligatoriska bestämmelserna och bestämmelser för att skydda den allmänna moralen.

3.2 Kan en partsutsaga användas som bevisning?

Parter i ett förfarande kan inte höras som vittnen. Enligt bestämmelserna i ZPP får parterna dock höras som ett av bevismedlen om annan bevisning saknas eller om domstolen, trots den övriga bevisning som åberopas, anser att detta är nödvändigt för att fastställa viktiga faktiska omständigheter.

Om inte annat anges är bestämmelserna i ZPP om bevisupptagning från vittnen tillämpliga på förhör med parterna.

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

De EU-länder som ansvarar för det nationella innehållet på den här webbplatsen håller på att uppdatera delar av sitt innehåll mot bakgrund av Storbritanniens utträde ur EU. Det kan dock ta ett tag innan vi har uppdaterat alla sidor.

Senaste uppdatering: 19/12/2018